

**TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
KORUMA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ'NE
ANKARA**

İlgi : (a) 17.10.2006 gün, 34685 sayılı yazınız,
(b) 14.11.2006 gün, 5262 sayılı yazımız.

Bilindiği üzere, Genel Müdürlüğü'nüzce hazırlanan "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelik Taslağı" konusunda ODA görüşümüzü soran ilgi (a) yazınız uyarınca hazırlanan görüşümüz, ilgi (b) yazımızla Bakanlığınıza gönderilmiştir.

Bu doğrultuda, 14 Şubat 2007 tarihinde Bakanlık'ta düzenlenen toplantıya Oda Başkanı Dr. Gökhan GÜNAYDIN katılmış ve görüşlerimiz bir kez de sözlü olarak ifade edilmiştir. Aşağıda da ifade edileceği üzere, toplantıda bazı konularda görüş birliği oluşmuş, bazı konularda ise görüş ayrılıkları devam etmiştir.

Bununla birlikte, Bakanlığın web sayfasında "yeni" kodu ile yayımlanmakta olan Taslak'ta, görüş birliğine varılan noktalarda düzeltmenin yapılmadığı görülmüştür.

14 Şubat 2007 tarihinde yapılan toplantı sonrası, toplantıda konuşulan konular ODA'mızın Şube Başkanlıkları'na yazılı olarak iletilmiştir. Şubeler, kendi illerinde görev yapan meslektaş zirai mücadele bayileri ile yerel toplantılar düzenlemiş ve ortaya çıkan görüşleri Genel Merkez'imize bildirmişlerdir.

Bu doğrultuda, Oda görüşlerimizin bir kez daha Bakanlığa yazılı olarak bildirilmesinde yarar görülmüştür.

1 – Bayilik işini yalnızca ziraat mühendislerinin, herhangi bir sınav zorunluluğuna tabi tutulmadan yapması

13.5.1960 gün, 10504 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7472 sayılı "Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun" un 2 inci maddesi, ziraat yüksek mühendislerinin mesleki ihtisas ve iştegi sahalari dahilinde olmak üzere zirai hizmet ve faaliyette bulunmaya selahiyetli oldukları alanlar arasında, zirai mücadele ve ziraat alet ve makineleri de sayılmaktadır.

24.1.1992 gün, 21121 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük" ün konuyla ilgili 5 inci madde hükmü ise aynen şöyledir;

"Zirai Mücadele, Zirai Karantina ve Tarım İlaçları

Madde 5 - *Tarım ürünlerinin yetiştirilmesi, hasadı, işlenmesi, depolanması, ambalajlanması ve pazarlanması aşamalarında; her türlü hastalık ve zararlılar konusunda teşhis, ilaç ve metod önerisi, mücadele, planlama ve uygulamaların denetlenmesi, gazlama (fümigasyon) gibi faaliyetler ziraat mühendisleri tarafından yürütülür.*

Her türlü zirai mücadele ilacıyla parazit ve predatörleri üreten, ithal ve ihraç eden, depolayan, pazarlayan veya dağıtan işletmeler bu faaliyetleri için teknik eleman veya danışman olarak ziraat mühendisi çalıştırırlar.

Tarım ürünlerinin yetiştirilmesi, hasadı, işlenmesi, paketlenmesi, depolanması, satışı, ithal ve ihracı, taşınması işlemleri sırasında uygulanacak her türlü iç ve dış karantina esaslarının saptanması ve uygulanması ziraat mühendislerince yürütülür.

Tarımda kullanılan büyüme düzenleyici ilaç, vitamin, hormon, bakteri gibi kimyasal ve biyolojik preparatların üretimi, ithali, pazarlama ve dağıtımı alanlarında çalışan işletmeler teknik eleman veya danışman olarak ziraat mühendisi çalıştırırlar.

Yukarıdaki fıkralarda geçen ilaç ve preparatların üretimi, ithali, pazarlanması ve bunların bitkilere uygulanmaları aşamalarındaki ruhsatlandırma ve denetim işleri ziraat mühendisleri tarafından yürütülür."

Yukarıda belirtilen Yasa ve Tüzük hükmünden görüleceği üzere, bitki koruma ürünlerinin toptan ve perakende satılması işlemleri, yalnızca ziraat mühendisleri tarafından yürütülür. Bu kapsamda, ziraat mühendisliği mesleği

dışında herhangi bir meslek grubuna ve/veya herhangi bir mesleği bulunmayan kişilere bayilik yapma yetkisi verilmesi, ilgili Yasa ve Tüzük hükmüne aykırıdır.

Aynı şekilde, Ziraat Fakültelerinden mezun olan ziraat mühendisleri, herhangi bir bölüm ayrımına tabii olmaksızın, zirai mücadele (bitki koruma) bayilik iş ve işlemlerini yapmak konusunda münhasıran yetkilidirler. Yasa ve Tüzüğün yukarıda belirtilen hükümleri uyarınca, sözü edilen yetki, herhangi bir ilave sınav süreci ile sınırlandırılmaz.

Sonuç olarak, Oda'mızın konuyla ilgili olarak, zirai mücadele bayiliği yapan meslektaşlarımız adına, mevzuata dayalı gerekçeli talepleri şöyle sıralanabilir;

a) Ziraat mühendisleri dışında, hiçbir yasal yetkileri bulunmayan meslek adamları veya mesleksiz kişilerin, zirai mücadele bayiliği yapmaları kesinlikle önlenmelidir. Hukuki düzenlemeler hiyerarşisi içinde, ziraat mühendislerinin hak ve yetkilerini düzenleyen Yasa ve Tüzük ile münhasıran ziraat mühendislerine verilen bir yetkinin, Yönetmelik ile diğer kişilere kullanılması mümkün değildir.

b) Aynı şekilde, ziraat mühendislerinin Bakanlıkça düzenlenen bir sınav ile bayilik yetkisi kazanabilecekleri bir sistemin de, yasal dayanağı yoktur. Yukarıda da ifade edildiği gibi, ziraat fakültelerinden alınan mühendislik diplomaları, zirai mücadele hizmetlerinin tümü için, sahiplerine yeterli yetki alanını sağlamaktadır. Yasa ve Tüzük'le verilen bu yetkinin alanının, Yönetmelik ile daraltılması - zorlaştırılması mümkün olamaz.

Yukarıda (a) ve (b) fıkralarında belirtilen düzenlemelere aykırı şekilde belirlenecek Yönetmelik hükümleri için, ODA'mızca idari yargı yoluna gidilecektir.

Bununla birlikte, bitki koruma ürünleri ile ilgili olarak dünyada ortaya çıkan yeni gelişmeleri bayilere aktarmak amacıyla, Bakanlığın her yıl katılımı zorunlu olan kurslar düzenlemesi, Oda'mızca gerekli ve yararlı olarak değerlendirilmektedir.

2 – “Gerekli Belgeler” arasında, Bayilerin Oda üyesi olduğuna ilişkin belge'nin aranması konusu

4.2.1954 gün, 8625 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan “Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu” nun 33 üncü maddesi hükmü aynen şöyledir; “Türkiye’de mühendislik ve mimarlık meslekleri mensupları, mesleklerinin icrasını iktiza ettiren işlerle meşgul olabilmeleri ve mesleki tedrisat yapabilmeleri için ihtisasına uygun bir Oda’ya kaydolmak ve azalık vasfını muhafaza etmek mecburiyetindedirler.”

Sözü edilen maddeye 66 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile getirilen ek fıkra ile, kamu kurumu ve kuruluşları ile iktisadi devlet teşekkülleri ve kamu iktisadi kuruluşlarında asli ve sürekli olarak çalışan mühendisler için Oda üyeliği isteğe bırakılmıştır.

Yukarıdaki Kanun hükmünden görüldüğü üzere, Türkiye’de özel hizmet alanlarında zirai mücadele bayiliği yapan ziraat mühendislerinin, Ziraat Mühendisleri ODASI’na üye olmaları bir yasal zorunluluktur.

Bu çerçevede, 14 Şubat 2007 tarihli toplantıda da kararlaştırıldığı üzere, Yönetmelik Taslağı’nın 7 inci maddesindeki “Gerekli Belgeler” bölümüne ziraat mühendislerinin Oda’ya kayıtlı olduğuna ilişkin belgenin de aranmasına ilişkin bir hüküm eklenmelidir.

3 –Ziraat mühendisi dışındaki kişilerin bayilik yapmalarının engellenmesi durumunda, mesul müdürlük uygulamasının sistemde kalması konusu

ODA’mız, çevre ve halk sağlığına aykırı bir şekilde ziraat mühendisi dışındaki kişilerin de bayilik yaptığı bir sistemde, mesul müdürlük uygulamasına karşı olan tutumunu daha önceleri birçok kez yazılı ve sözlü olarak ifade etmiştir.

Buna karşılık, Taslak’ta belirtildiği gibi, 2008 yılı sonu itibariyle herhangi bir mesleği bulunmayan kişilerin bayilik yapmalarının engellenmesi yanında, bu alanda yasal olarak tek yetkili meslek grubu olan ziraat mühendisleri dışındaki tüm kişilerin sistemden çıkarılması durumunda, ODA’mız, mesul müdürlük uygulamasının sakıncalarının da ortadan kalkacağı görüşündedir.

4 –Kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlara, bitki koruma ürünleri satışında bir ayrıcalık tanınmasının vanılışığı

Bitki koruma ürünleri, doğru zamanda - doğru dozda – doğru yöntemle kullanılmadığında, toksik etkiler gösteren ürünlerdir. Bunun içindir ki, bayilik sisteminde uzman ziraat mühendisleri tarafından ilaç satışı büyük önem taşımaktadır.

Bu çerçevede, özel hizmet alanlarında çalışan her bir bayii için bir ziraat mühendisinin çalışması zorunlu tutulurken (ve/veya tutulması gerekirken), kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlar için bu zorunluluğun aranmaması, çağdaş gelişmelere aykırıdır. Başka bir deyişle, ilacın toksik etkisi ilacı satan yere göre değişmediğine göre, kurulan sistem tüm kişi ve kuruluşları bağlamalı, halk sağlığına aykırı olacak şekilde kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlara bir ayrıcalık tanınmamalıdır.

5 – Bakanlığın Kontrol ve Denetim yetkisine yönelik yeni açılımlar getirilmesi gereği

24.07.2002 gün, 24825 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Ziraat Mühendislerinin Hizmet Alanlarındaki Çalışmaları İlgili Mesleki Denetim Uygulamaları ve Disiplin Hükümleri Hakkında Yönetmelik”in 8 inci maddesi uyarınca seçilen Oda denetçileri, zirai mücadele bayilerini Ziraat Mühendisleri Odası’nın mesleki denetim uygulamaları çerçevesinde denetlemekte ve mesai saati uygulaması yapmaktadır.

Sözü edilen denetim, genellikle mesai saati dışında gerçekleştirilen sahte ve kaçak ilaç uygulamalarının önlenmesi açısından da büyük önem taşımaktadır.

Diğer yandan, kamu çalışanı sayısının azaldığı bir süreçte, Bakanlığın kontrol ve denetim erkinde zaman zaman eksiklikler yaşandığı da bilinmektedir.

Bu bakımdan, 14 Şubat 2007 tarihinde yapılan toplantıda da görüş birliğine varıldığı üzere, Yönetmelik taslağının “Kontrol” başlıklı 18 inci maddesine, “Bakanlık denetim yapar veya yaptırır” şeklinde bir madde konularak, ileriki dönemlerde bu alandaki bir açılıma olanak veren bir düzenlemenin gerçekleştirilmesi yararlı olacaktır.

Bilgi ve gereği için arz ederiz.

Saygılarımla

Gökhan GÜNAYDIN
Başkan
(Yönetim Kurulu adına)